

ктическое налоговое поле строится на отрицательном налоговом поле, что недопустимо. Даже убыточные и глубоко убыточные предприятия уплачивают подоходный налог, отчисления во внебюджетные фонды и налоги, входящие в себестоимость продукции.

Поэтому, рекомендуется в качестве базы налогообложения использовать расчет дифференциальной ренты каждого предприятия.

Вывод: Дальнейшее совершенствование экономических отношений в сельском хозяйстве должно строиться на основе дифференциальной ренты, которая служит основой для расчета арендной платы, ипотечного кредитования и стимулирующей производителей системе налогообложения.

ЛИТЕРАТУРА

1. Мир Абдул Каюм Джалал, Климчук С.В. Дифференциальная рента – новый подход к расчету единого фиксированного налога //Збірник наукових праць ХДАУ, 2001. №8. – С.127-130.

2. Мир Абдул Каюм Джалал, О дифференциальной ренте сельскохозяйственных культур //Экономика и управление. – № 6. – Симферополь 2002.

3. Мир Абдул Каюм Джалал. Надо полнее использовать выгоды от дифференциальной ренты сельскохозяйственных культур //Экономика и управление. – № 8, – Симферополь. 2003.

УДК 634.012

ПРО ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ

*О.Б.Молчанова, кандидат філософських наук, доцент
Миколаївський державний аграрний університет*

Найважливішими напрямками соціального захисту населення, як відомо, є соціальне страхування, соціальна допомога й сімейна політика, що передбачає захист прав дитини, матеріальну підтримку сімей з дітьми, сприяння освіті, соціальну роботу в неблагополучних сім'ях і соціальне обслуговування дітей-інвалідів та людей похилого віку. Разом з тим, при формуванні програм державної політики щодо реалізації завдань соціального захисту, як правило, не береть-

ся до уваги значна соціально-економічна диференціація населення країни, обумовлена його адміністративно-територіальною структурою. Адже, ясно, що соціальні можливості для самореалізації у мешканців сільських поселень суттєво обмежені у порівнянні з умовами життєзабезпечення не тільки городян великих міст, але й мініполісів. З радянських часів і дотепер розподіл капіталовкладень, розвиток технічно оснащеного виробництва, соціальної інфраструктури, забезпечення житлом, послугами, підтримка освітніх закладів тощо спричиняв і продовжує відтворювати нерівні можливості та неоднакові умови життєдіяльності. А нерівні шанси, в свою чергу, обумовлюють диференціацію шляхів та стратегій, зокрема, особливості трудової, сімейно-побутової, політичної, культурно-дозвілєвої поведінки людей у різних типах поселень. Результатом кризової ситуації, що склалася на селі в результаті глибоких соціально-економічних трансформацій останніх років, а разом з тим й неефективного соціального захисту, є більше значення показника самогубств, ніж аналогічна статистика суїциду в містах [1, С.354].

Незважаючи на реалізовані заходи щодо впровадження “Концепції Національної програми відродження села на 1995-2005 роки”, стан соціально-економічного розвитку сільських поселень є вкрай незадовільним. Беручи до уваги широко відомі проблеми, негаразди, недоліки сільського способу життя, державні акції щодо підтримки аграрного сектору економіки, соціального захисту сільського населення повинні мати пріоритетний, інтенсивний, системний характер. Адже серед основних причин, що ускладнили життя 92% селян або їх сімей, респонденти соціологічних досліджень зазначають нестачу грошей [2, С.123]. При цьому сільських трударів важко звинувачувати у неробстві, небажанні трудитися чи нелюбові до сільської праці. 30,5% опитаних вважають сільськогосподарську працю своїм покликанням, ще 24% її полюбляють, але не завжди, тільки 10% вбачають можливість покращити матеріальне становище завдяки роботі за кордоном, 10% вважають доцільним для цього переїзд до міста [2, С.126]. Проте найбільша питома вага слухних способів покращання матеріального стану припадає на такі заходи як “вимагати від уряду підвищення зарплати” (34%), “вимагати від уряду зниження цін” (27%). І

навряд чи можна сьогодні дорікати нинішнім селянам консерватизмом колишньої радянської патерналістської ментальності, інерцією утриманської психології. Адже, разом з такими цілком доречними, законними вимогами вони передбачають і варіант пошуку більш високооплачуваної роботи (20%), і пошук роботи за сумісництвом (15,5%), і вже звичний та надійний метод “розширити свою земельну ділянку і вирощувати сільськогосподарську продукцію на продаж” (19,8%) [2, С.126]. У найгіршому стані серед основних соціальних груп опинилися жінки предпенсійного та пенсійного віку через низькі розміри зарплат і пенсійного забезпечення, незадовільне медичне обслуговування, важку працю на присадибних ділянках. Жінки середнього віку вимушені зазвичай працювати у тваринництві та рослинництві, де використовується переважно ручна праця, недосконалі технології, відтак, оплата праці майже втричі менша за оплату чоловіків, зайнятих у механізованому виробництві. Практично 2/3 сільських жінок працюють у найменш престижній та найважчій за умовами роботи сфері — особистому підсобному господарстві. Тільки кожна четверта жінка має можливість працювати у громадському секторі, причому на суто “жіночих” посадах, службовця або спеціаліста з гуманітарного профілю, які так само мало оплачують.

Досить простим й ефективним способом створення нових робочих місць та вирішення проблеми зайнятості сільських жінок міг би стати активний розвиток галузі переробки сільськогосподарської продукції. З емпіричного розвитку спілкування з російськими громадянами відомо, що вони з набагато більшим задоволенням купували різноманітні консерви, виготовлені з українських фруктів та овочів, молока й м'яса, аніж від чеських, угорських, польських, навіть болгарських виробників. Не вистачає тільки інвестицій та протекційностіської позиції відповідних центральних та місцевих державних установ. У “Програмі зайнятості населення Миколаївської області на 2004 рік”, ухваленій рішенням Миколаївської обласної ради (5.03.2004), з оптимізмом “прогнозується одержати валової продукції сільського господарства на 10,0 відсотка більше, ніж у 2003 році”. Традиційно причому автори програми покладаються на “розвиток фермерства і діяльність господарств, реформованих на засадах

приватної власності, та підсобні форми господарювання” [3,С.3]. Конкретний механізм досягнення поставлених завдань та передумови розв’язання загострених соціальних проблем, зокрема, зайнятості сільського населення, залишається відомим тільки укладачам документу.

Яке формується у селян ставлення до соціального страхування, активної форми соціального захисту, так і до страхування взагалі, можна уявити собі, ознайомившись з історією “Казанківської агрофірми “Агротех”. Проблеми виникли через відмову керівництва національної акціонерної страхової компанії “Оранта” виконати умови договору страхування й компенсувати передбачені збитки, що їх зазнала фірма “Агротех” в результаті складних погодних умов (вимерзання посівів), такий факт кваліфікується як страхова подія. Виявилось, що це – не прецедент, позаяк у 2003р. “Урядовий кур’єр” писав про невиплату НАСК “Оранта” договірних відшкодувань жодному з 21 господарств Полтавської області, що постраждали внаслідок непогоди. Яку ж стратегію страхової поведінки обирати сільським виробникам, коли уряд запровадить рішення про обов’язкове страхування врожаю? Мабуть, разом з тим, він має знайти й важелі для стимулювання виконання страховими компаніями своїх зобов’язань. Необхідно рішуче змінювати ставлення до сільського господаря як до провінційного “селяка”, що його можна ошукати через уявну некомпетентність, неосвіченість, просто ігнорувати як неповноправного партнера у діловій взаємодії, неповноцінного учасника народногосподарського комплексу. Така ситуація триватиме, доки існує нинішній диспаритет цін на продукцію промисловості та аграрного сектора, дефіцит стратегії серйозної державної підтримки сільськогосподарського виробника.

Стосовно реалізації завдань сімейної політики також мають бути посилені цілеспрямовані потужні зусилля держави. Адже небезпечними для стабільного функціонування інституту сім’ї, в тому числі сільської, є руйнівний вплив розлучень, зростання кількості неповних сімей, дітей – сиріт за живих батьків, поширення алкоголізму, наркоманії, злочинності неповнолітніх. Необхідність першочергової уваги саме до проблем сільської сім’ї, на мою

думку, має декілька підстав. Слід серйозно поставитись до того факту, що сільське населення в Україні сягає 35 відсотків. Для розвинутих індустріальних країн цей показник фіксується, як правило, на рівні 10%. всіх громадян. Проте поширені у них останнім часом альтернативні рухи під гаслами “Мале — прекрасно”, “Назад — до природи” піддають глибоким сумнівам такий, здавалось, беззаперечний критерій прогресивності суспільства як урбанізація. Цілком ймовірно, що саме сільський спосіб життя до того ж являє собою самобутній стиль, образ, модель українського національного соціокультурного буття. Так, на запитання анкети про можливість переїзду до міста 65 відсотків опитаних твердо відповіли “ні”, ще 17% не визначилися, чи є переваги міського життя такими вже абсолютними [2, С.147].

Серед найголовніших причин необхідності підвищення ефективності державної сімейної політики на селі — той факт, що саме сільська спільнота являє собою осереддя, невичерпне джерело й витoki української культури, традицій, етосу, національної ідентичності та цінностей українства. Саме поміж сільського населення вважають себе українцями 87,2% людей, рідною мовою називають українську 84% жителів села [2, С.147]. Отже, для жодної європейської країни чи міжнародної організації не було б нічого дивного у тому, аби українська держава, що є політичною організацією та інструментом реалізації національних інтересів, перш за все, титульної нації, переймалась би пріоритетним та результативним соціальним захистом представників саме цієї національно-етнічної спільноти, які проживають переважно у селі, і виступають уособленням та гарантом збереження української тожсамості, на відміну від зрусифікованого міського населення. А для покращання життєвого рівня мешканців села, на їхню власну думку, потрібні тільки-но підвищення заробітної плати (82,6%), газифікація села (38,2%), поліпшення медичного обслуговування (34,5%), економічна підтримка молодих сімей (27,8%) [2, С.122]. Цього забагато чи ні для такої могутньої країни як Україна?

ЛІТЕРАТУРА

1. Українське суспільство: моніторинг – 2000. Інформаційно-аналітичні матеріали. НАН України. – Інститут соціології. / За ред В.М. Ворони, А.О. Ручки. – К., 2000. – 389с.

2. Соціальні проблеми становища сільської родини в умовах розбудови незалежної України. – К.: Академпрес, 1998. – 152с.

3. Програма зайнятості населення Миколаївської області на 2004 рік// Рідне Прибужжя від 15 березня 2004.

УДК 330.552.62332.012.03

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОРПОРАТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТВЕРДИХ ОСАДІВ СТИЧНИХ ВОД НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

І.А.Мухіна, кандидат економічних наук, доцент

Н.В.Мала, ст. викладач

Херсонський державний аграрний університет

В статті виставляється ідея створення промислового комплексу по переробці твердих відкладень стічних вод шляхом об'єднання зусиль і засобів Миколаївської та Херсонської областей.

Відсутність наявних коштів в обласних бюджетах вимагає пошуку шляхів виходу з економічної кризи в АПК. Одним з таких виходів можуть стати корпоративні дії господарств, які мають аналогічні проблеми та об'єктивні умови для вирішення цих питань.

Південні області України: Миколаївська та Херсонська граничать одна з одною, а головне, мають схожі економічні проблеми з питань забезпечення сільського господарства якісними добривами та екологічні проблеми, пов'язані з використанням мулових майданчиків каналізаційних очисних споруд.

Об'єднання цих питань в одне рішення дає можливість одержати різнопланові прибутки, як соціально-економічного, так і екологічного плану, шляхом створення промислового комплексу з повною переробкою твердих осадів стічних вод (ТОСВ) в товарні продукти, зокрема в добрива для агропромислового комплексу.